

УДК 339.543

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МИТНОЇ СТАВКИ У
КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ****Дьяченко О.В., к.е.н.***E-mail: diachenko_ov@meta.ua***Зубко О.В., к.е.н.***E-mail: ovzubko@ukr.net**Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ*

Розглянуто вплив лібералізації міжнародної торгівлі на стан економічного суверенітету країни. Визначено, що на певних етапах економічного розвитку він може бути обмежений за рахунок взаємних торговельних угод шляхом оптимізації ставок мита, які є інструментом протекціонізму для багатьох економік, що розвиваються. Встановлено, що при розробці митного тарифу як систематизованого переліку товарів із зазначенням ставок мита, якими такі товари обкладаються, потрібно враховувати низку принципів формування ставок мита з метою ефективного захисту та стимулювання конкуренції на внутрішньому ринку. Наголошено на проблематичності включення достовірних даних щодо факторів макроекономічного впливу для розрахунку необхідної ставки мита. Наведено алгоритм визначення рівня митної ставки, який передбачає формалізацію розрахунку основи ставки мита, аналіз наслідків використання введених ставок мита та можливість їхнього коригування. Обґрунтовано можливі наслідки від зміни ставки мита для різних груп споживчих товарів.

Ключові слова: економічний розвиток, економічний суверенітет, мито, митна ставка, митний тариф

UDC 339.543

**METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMATION OF CUSTOMS
DUTY IN THE CONTEXT OF ENSURING ECONOMIC
SOVEREIGNTY****Diachenko O.V., PhD in Economics***E-mail: diachenko_ov@meta.ua***Zubko O.V., PhD in Economics***E-mail: ovzubko@ukr.net**Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv*

The impact of trade liberalization on the economic state of the country's sovereignty has been examined. It has been determined that at certain stages of economic development, it can be limited by mutual trade agreements by optimizing the duty

rates, which are a tool of protectionism for many developing economies. It has been established that the development of the customs tariff as a systematic list of goods indicating duty rates by which goods are subjected, should take into account a number of principles of formation duty rates for the effective protection and promotion of competition in the domestic market. The inclusion of reliable data on the macroeconomic impact of factors to calculate the required duty rate is problematical. An algorithm for determining the level of customs duty that involves the formalization of calculating the basics duty rates have been developed, the analysis of impact of using the entered customs duties and the possibility of their correction has been conducted. The possible effects of changes in duty rates for different groups of consumer products have been grounded.

Key words: economic development, economic sovereignty, duty, customs duty, customs tariff

Актуальність проблеми. Невід'ємною передумовою розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів у світі є загальне нарощення міжнародного товарообороту, зумовлене, у першу чергу, підписанням взаємних торговельних угод щодо лібералізації зовнішньоекономічних відносин. Найбільш відомою серед таких домовленостей є Генеральна угода з тарифів і торгівлі [1]. Основний принцип, за яким діє ця угода, це дотримання режиму найбільшого сприяння у торговельних відносинах з країнами-членами СОТ. Тобто, формування недискримінаційного режиму торгівлі та поступове зменшення величини ставок мита на основі багатосторонніх домовленостей.

Разом з тим, потрібно звернути увагу, що форсування лібералізації торгівлі має дуалістичний характер для економічного суверенітету різних економік. При цьому саме поняття економічного суверенітету слід розглядати як верховенство держави у внутрішніх економічних справах та економічну рівноправність на міжнародній арені [2, с. 11], обмеження яких неприпустимо. Однак, об'єктивність інтенсивної інтеграції у світогосподарські структури вносить певні корективи до розуміння економічної рівноправності країн на міжнародному ринку. Нині, мова йде про встановлення глобальних «правил» торгівлі, вигідних для більшості країн. Проте, «ця» більшість скоріше визначається не за кількістю країн-учасниць торговельних відносин, а за ваговими показниками торгівлі. Відтак, перевагу отримують ті гравці, рівень інтенсивності виробництва яких має надлишок пропозиції на внутрішньому ринку та володіє відносними конкурентними перевагами на зовнішніх ринках. У цей же час,

країни, експорт яких значною мірою формує не кінцева продукція, а сировинні товари, відчувають підвищений конкурентний тиск на вітчизняного виробника, що може призвести до руйнації певних національних галузей промисловості. З огляду на це, актуальність дослідження засад формування митної ставки як тарифного інструмента забезпечення економічного суверенітету країни у зовнішніх відносинах не викликає сумнівів.

Аналіз останніх наукових досліджень з досліджуваної проблеми виявив фрагментарність у дослідженні обраної тематики. Зокрема, у праці Войтова С. [3] здійснено історико-економічний аналіз еволюції ставок мита, окремі питання митно-тарифного регулювання розглядаються Любивою Ю.В. [4] та Плахотною К.Є. [5], вплив митних ставок на формування конкурентного середовища в Україні досліджувала Івашина О.Ф. [6] тощо. Проте, залишається не достатньо розкритим питання щодо принципів формування митних ставок при реалізації тарифного регулювання зовнішньої торгівлі у контексті забезпечення економічного суверенітету країни.

Мета роботи полягає у систематизації методичних засад формування митної ставки у контексті забезпечення економічного суверенітету України.

Викладення основного матеріалу дослідження. Основним інструментом тарифного регулювання зовнішньої торгівлі є митний тариф як систематизований перелік товарів із зазначенням ставок мита, якими такі товари обкладаються [7]. При цьому, ставки мита визначаються на основі науково обґрунтованих положень, що об'єктивно відображають стратегічні цілі і тактичні завдання країни на певних етапах її соціально-економічного розвитку.

При визначенні митних ставок враховують дію економічних законів, насамперед, закону вартості, який передбачає еквівалентний обмін результатами праці та є регулятором виробництва. При порушенні цього закону припиняється поступальний економічний розвиток, виникають і поглиблюються диспропорції між галузями, у наслідок чого можливий занепад окремих галузей.

В умовах ринкової економіки митні ставки повинні формуватися також з урахуванням закону співвідношення попиту і пропозиції товарів, а система митних ставок має сприяти прискоренню темпів соціально-економічного розвитку суспільства.

Економічна міцність країни визначає її можливості проведення наукових досліджень і темпи науково-технічного прогресу. У світі формується певна спеціалізація країн за напрямками науково-технічного прогресу і виробництва. Тому одним з основних принципів формування митних ставок є визначення пріоритетів розвитку та підтримка національних виробництв. Цей принцип може бути реалізований тільки в умовах сформованої системи пріоритетів розвитку окремих виробництв і галузей національної економіки.

З першим принципом тісно пов'язаний принцип ескалації митних тарифів, сутність якого полягає у тому, що ввізні мита на паливно-сировинні товари та продукти первинної обробки повинні встановлюватися на нижчому рівні, ніж на продукцію обробної промисловості, що дозволяє збільшувати обсяги імпорту паливно-сировинних товарів для виробництва продукції з високою часткою доданої вартості. Однак, цей принцип повною мірою може бути реалізований тільки в умовах високорозвиненої економіки, що дозволяє ефективно переробляти сировину і використовувати паливо для виробництва високотехнологічної продукції, що користується попитом на світових ринках.

Одним з важливих принципів формування ввізного мита є підтримка добросовісної конкуренції для вітчизняних і зарубіжних виробників на товарних ринках продуктів, виробництво яких є пріоритетним для національної економіки. Якщо певна галузь або виробництво є пріоритетними для економічного розвитку країни, то умови їх конкуренції з імпортними товарами повинні забезпечувати реалізацію споживачам товарів приблизно за однією і тією ж ціною з урахуванням споживчих властивостей і корисності товарів, а вітчизняним виробникам – прибуток, достатній для підтримки функціонування підприємств. У той же час, при формуванні митних ставок необхідно забезпечити умови рівної вигідності реалізації продукції в оптово-торговельній ланці вітчизняної й імпортової продукції.

Іншим принципом встановлення митних ставок є виявлення соціально-економічних наслідків введення нових ставок. Зміна ставок мита може звести нанівець рентабельність власних виробництв, призвести до закриття підприємств і вивільнення працівників.

Найважливішим принципом формування митної ставки є ступінь достовірності відображення різниці між рівнями національної та світової вартості товарів, що передбачає при формуванні митної ставки

використання цін, що максимально точно відображають вартість та споживчі властивості товарів. Діючі ціни під впливом різних чинників змінюються, тому при визначенні митних ставок їх необхідно певним чином корегувати.

При формуванні ставок мита важливо враховувати ступінь її дії на економічну поведінку експортерів, імпортерів і вітчизняних виробників. Мита, що в максимальному ступені відображають відмінності між рівнями світової та національної вартості, будуть найбільш ефективно впливати на економічну поведінку імпортерів, експортерів і вітчизняних виробників.

Визначаючи митні ставки необхідно враховувати наявність власного виробництва товару, оскільки кожна країна повинна мати склад і структуру виробництва, що відповідають її геополітичному та гео економічному становищу. Від того, якою мірою мита реально відображають світові ціни і ціни вітчизняних виробників, враховують пріоритетність окремих галузей і виробництв, залежить ефективність всієї системи митно-тарифного регулювання.

Рівень ввізного мита визначається, виходячи з рівня мита звітного періоду з урахуванням фізичного та вартісного обсягів та структури імпорту прогнозованого періоду. При цьому, враховується валютний курс, динаміка світових цін на імпортовані товари, пільги, преференції, режими ввезення та інші фактори. На основі цих даних розраховується середньозважена ставка ввізного мита, що використовується для прогнозних оцінок і контролю митних платежів.

Визначати ставки мита доцільно дотримуючись такого алгоритму (рис. 1).

Одним з найважливіших моментів у визначенні митних ставок є обґрунтування внутрішніх і світових цін на зіставні види продукції. Національна вартість товарів відображається в оптових цінах виробників.

Такі ціни повинні відшкодовувати середні, а в деяких випадках – повні витрати виробництва і включати прибуток, достатній для формування фондів споживання і накопичення, сплати податків, частини відсотків за кредит.

Доцільно також уточнити, якою мірою заробітна плата, що враховується у витратах виробництва, відображає витрати на відтворення робочої сили.

Визначення рівня митної ставки

Визначається необхідна диференціація товарної номенклатури. До кожної групи включається продукція з приблизно однаковим рівнем пріоритетності, близька за споживчими властивостями, технологіями виробництва та рівнем витрат

У розрізі прийнятої номенклатури визначаються світові ціни, що максимально відображають національну вартість товару

У розрізі прийнятої номенклатури визначаються світові ціни, що можуть бути прийняті для зіставлення відмінностей між світовою та національною вартостями товарів

Розраховується вихідна основа ставки мита

Вихідна основа митної ставки коригується з урахуванням тарифоутворювальних факторів, розраховуються проектні ставки мита

Визначаються наслідки введення проектних митних ставок

Митні ставки коригуються з урахуванням аналізу наслідків їх використання

Споріднені групи продукції, що мають приблизно однаковий рівень митних ставок, можуть зводитися в укрупнені групи з метою зниження можливостей неправильного декларування товарів та заниження сум митних платежів

Рис. 1. Алгоритм визначення рівня митної ставки [8]

При обґрунтуванні цін, що використовуються в розрахунках визначення ставок ввізного мита на продовольчі товари, доцільно орієнтуватися на витрати виробництва регіонів, які виконують роль постачальників відповідних товарів на внутрішньому ринку.

Повні витрати характеризують той рівень витрат, який визнається суспільством економічно допустимим у конкретних умовах, що склалися у сфері виробництва та реалізації відповідних товарів, і конкурентоспроможним за наявності адекватних ставок ввізного мита.

За базу для розрахунку ввізного мита приймаються витрати виробництва і ціни виробників. Обидва показники попередньо аналізують і корегують.

Зарубіжний досвід свідчить, що підприємства, які працюють в ринкових умовах, як правило, орієнтуються на ціни, що базуються на повних витратах і прибутку, необхідного для функціонування підприємств. Повні витрати виробництва одиниці продукції і прибуток розраховуються з урахуванням певного рівня завантаження виробничих потужностей (75-85%). Орієнтуючись на рівень витрат при стандартній

завантаженості потужностей, підприємства послаблюють вплив кон'юнктурних умов на рівень цін. Величина запланованої норми прибутку пов'язана також з довгостроковою оцінкою підприємств свого майбутнього становища на ринку. Якщо підприємство відчуває себе впевнено на ринку, воно підвищує норму прибутку, що закладається в ціну. В умовах жорсткої конкуренції підприємство знижує норму прибутку. Загальна величина прибутку на капітал розподіляється по товарах з урахуванням попиту та пропозиції, якості та інших факторів. В окремих випадках допускається нульова рентабельність або збиток від реалізації певних видів товарів. Таким чином, при визначенні прибутку в ціні продукції необхідно враховувати ряд факторів, які впливають на формування преїскурантних довідкових цін. При збереженні існуючої макроекономічної ситуації, ціни, що приймаються для розрахунку митних ставок, необхідно коригувати з урахуванням очікуваного темпу інфляції. У такому разі ціна розраховується за формулою [9, с. 81]:

$$C_{on} = B_k + \Pi_n \quad (1)$$

де C_{on} – оптова ціна виробника, яка приймається для розрахунку ставки мита;

B_k – витрати виробництва на найближчу перспективу, скориговані з урахуванням необхідної оплати праці. Для сільськогосподарських товарів приймаються витрати на виробництво в регіоні, скориговані з урахуванням дотацій держави;

Π_n – запланований прибуток, що враховує забезпечення нормальних умов відтворення продукції, попит та пропозицію, а також якість товару.

Для характеристики національних витрат виробництва сільськогосподарської продукції можуть бути прийняті середньозважені ціни за останні 3 роки. У цих цінах коливання витрат виробництва, що викликаються погодно-кліматичними умовами, зазвичай згладжені. Але в умовах глибокої кризи аграрно-промислового комплексу показники виробництва щороку погіршуються, а витрати зростають. У зв'язку з цим для обґрунтування ввізного мита доцільно орієнтуватися на показники базисного року з прогнозуванням (на основі аналізу середньозважених показників за останні 3 роки) впливу кон'юнктурних чинників, характерних тільки для базисного року.

Вибір світової ціни для розрахунку ставки мита є складним завданням, оскільки відсутні чіткі критерії обґрунтування рівня таких цін. Крім того, необхідно враховувати специфіку визначення світових

цін стосовно конкретної товарної групи. В якості світових цін сировинних товарів приймаються ціни найбільших виробників і експортерів, біржові ціни або їх комбінація. Для світових ринків сировинних товарів характерна множинність цін на аналогічні товари, що пов'язано зі специфікою регіональних сировинних ринків, дефіцитом товарів, співвідношенням попиту і пропозиції, впливом на ціни політики держав – провідних експортерів продукції. Під впливом цих та інших факторів на світових ринках сировинних товарів відбуваються суттєві коливання рівня цін. Для розрахунку вихідної величини мита доцільно приймати ціни фактичних угод з урахуванням стану світового ринку і найближчих перспектив його зміни за окремими групами і видами продукції. При цьому можуть використовуватися прогнози світових цін окремих організацій та експертів.

Для продукції обробної промисловості в якості світових цін, як правило, виступають експортні ціни великих підприємств, які формуються на базі внутрішніх цін. При виборі світової ціни слід орієнтуватися на ціни, що застосовуються у великих торгових угодах, що здійснюються регулярно, та оформлюються на типових умовах.

Для окремих груп і видів продукції, особливо продовольства, для вибору цін, що використовуються у розрахунках митних ставок, необхідно проаналізувати національні ціни виробників. Зіставлення їх із світовими цінами на відповідні товари дозволяє виявити випадки демпінгу при поставках продовольства. Аналіз витрат виробництва і національних цін країн-постачальників дозволяє виявити масштаби субсидування виробництва продовольчих товарів у цих країнах і при розрахунку митних ставок орієнтуватися на ціни тих виробників, які зуміли найбільш істотним чином зменшити витрати виробництва.

При визначенні ставок ввізних і вивізних мит приймається ціна зовнішнього ринку, яка формується на основі зіставлення зовнішньоторговельних імпорتنих і експортних цін та цін світових товарних ринків. Імпорتنі та експортні зовнішньоторговельні ціни розраховуються за даними митної статистики як частка від ділення статистичної митної вартості на кількість товару, що ввозиться або вивозиться.

Ціни зовнішнього ринку, що використовуються при обґрунтуванні вихідної основи ставки імпортного мита, визначаються у такому порядку. З масиву зовнішньоторговельних цін, розрахованих за даними митної декларації, виключаються ціни, рівень яких перевищує граничне

значення, обчислене як середня прийнята світова ціна плюс транспортні витрати до кордону за середніми тарифами, і ціни незначних за обсягами угод, якщо вони наближаються до граничного значення. У масиві цін, що залишився, обчислюється середня зважена ціна за формулою [9, с. 83], яка приймається як ціна зовнішнього ринку для наступних розрахунків:

$$P = \Sigma P_g / \Sigma g \quad (2)$$

де P – середньозважена ціна;

P_g – вартість конкретного товару;

g – кількість товару в натуральному виразі.

Ціни зовнішнього ринку, що використовуються при обґрунтуванні експортного мита, визначаються у такому порядку. Обчислюється середня експортна ціна по країнах з переважним обсягом угод і максимальними цінами. Середня розрахункова зовнішньоторговельна ціна коригується з урахуванням основних прогнозованих тенденцій зміни світових цін на даний товар на період обґрунтування та дії експортного мита, що вводиться. Отримана скоригована ціна є ціною зовнішнього ринку, що приймається при розрахунку митної ставки.

Центральним моментом при розрахунку ставки мита є положення про те, що у ринковій економіці підтримується конкурентне середовище, тобто імпортований та аналогічний вітчизняний товари реалізуються на внутрішньому ринку в однакових умовах за однієї і тією ж ціною з урахуванням їх споживчих властивостей.

Вихідна основа ввізного та вивізного мита визначається, ґрунтуючись на принципі рівної вигоди: для споживачів – придбання вітчизняної та імпортової продукції (при визначенні ввізного мита), а для виробників – реалізації продукції на експорт та внутрішньому ринку (при визначенні вивізного мита). Вихідна основа ввізного мита на продукцію виробничо-технічного призначення визначається за формулою [9, с. 84]:

$$O_{mi} = (C_0 + P_0 + E_n) - C_{зрт} \quad (3)$$

де O_{mi} – вихідна основа ввізного мита;

C_0 – економічно обґрунтована собівартість аналогічної вітчизняної продукції;

P_0 – економічно обґрунтований прибуток при виробництві аналогічної вітчизняної продукції;

E_{Π} – корисний ефект від застосування імпоротної продукції порівняно з вітчизняною продукцією;

$\Pi_{зр}$ – ціна зовнішнього ринку (світова ціна).

На продукцію з різним рівнем основних споживчих властивостей або параметрів вихідна основа ввізного мита визначається за формулою [9, с. 84]:

$$O_{\text{мі}} = (C_0 + \Pi_0) - K - \Pi_{зр}, \quad (4)$$

де K – коефіцієнт приведення якості аналогічної вітчизняної продукції до імпоротної, який розраховується як співвідношення рівнів основної споживчої властивості або параметра імпоротної та вітчизняної продукції.

Вихідна основа вивізного мита визначається за такою формулою [9, с. 89]:

$$O_{\text{ме}} = \Pi_{зр} - (C_e + \Pi_e + T_v), \quad (5)$$

де $O_{\text{ме}}$ – вихідна основа вивізного мита;

C_e – економічно обґрунтована собівартість виробництва експортної продукції;

Π_e – економічно обґрунтований прибуток при виробництві експортної продукції;

T_v – транспортні витрати з доставки експортної продукції до кордону.

У деяких випадках доцільно враховувати співвідношення цін на імпортні товари, які не виробляються в країні, і на товари субститути. Економічні умови більш жорстко обмежують можливості зміни величини ставки мита, коли у країні є виробництво товару, аналогічних імпортним. У разі високої конкурентоспроможності вітчизняного виробництва мито не встановлюється, адже не виникає необхідності його захищати. В іншому випадку – мито встановлюють на той час, доки товар досягне достатнього рівня конкурентоспроможності.

Важливо правильно обґрунтувати та розрахувати ступінь перевищення ставки мита за її вихідну основу. Якщо аналіз показує, що власне виробництво даного товару не є необхідним для країни, то виникає питання, що економічно доцільніше: зберігати власне виробництво даного товару або орієнтуватися на імпорт. При високій конкурентоспроможності вітчизняного виробництва при обґрунтуванні ставки мита необхідно враховувати умови формування конкурентоспроможного з імпортними товарами внутрішнього ринку. У іншому випадку слід визначити, що вигідніше: підтримати власне

виробництво, яке в певні терміни досягне світового рівня, або орієнтуватися на розвиток вже існуючих експортоорієнтованих галузей виробництва і за рахунок отриманої від них валюти задовольнити потреби в імпортній продукції.

При зниженні продуктивності праці та зростанні витрат виробництва для підтримки вітчизняного виробника необхідно коригувати ставки мита у бік підвищення.

При встановленні мита на споживчі товари необхідно враховувати їх соціальну значущість. Продовольчі товари можуть бути умовно поділені на чотири основні групи: 1) товари особливої соціальної значущості; 2) товари першої необхідності; 3) предмети розкоші; 4) товари, що завдають шкоду суспільству.

До товарів особливої соціальної значущості можуть бути віднесені дитяче харчування, вітамінні препарати, дієтичне харчування для хворих діабетом тощо. Якщо виробництво цих товарів може задовольнити потреби населення країни, то їх імпорт може регулюватися ставками мита, що забезпечують рівні умови конкуренції для вітчизняних і зарубіжних виробників. При дефіциті цих продуктів імпорт може здійснюватися безмитно або з використанням мінімальних ставок ввізного мита.

Імпорт продовольчих товарів, які можна умовно віднести до предметів розкоші, складається, наприклад, з делікатесних м'ясних, молочних і рибних продуктів, що відрізняються підвищеними показниками якості і споживчих властивостей. Їх імпорт доцільно регулювати за допомогою більш високих ставок ввізних мит, виходячи з таких міркувань:

- рівень доходів споживачів цих товарів, як правило, дозволяє їм купувати їх за вищими цінами, при цьому зростання цін через застосування підвищених ставок ввізного мита буде мало відчутним для бюджету таких споживачів;
- підвищені ставки мита будуть стимулювати розвиток виробництва цих товарів у країні імпорту;
- більш високі ставки мита на ці товари забезпечать державному бюджету додаткові доходи.

До продовольчих товарів четвертої групи належать товари, які завдають шкоди суспільству, підривають здоров'я населення. До них відносяться, у першу чергу, алкогольні напої та тютюнові вироби.

Ставки ввізного мита на тютюнові вироби встановлюються на високому рівні, виходячи з таких міркувань:

- підвищаться доходи держави від імпорту тютюнових виробів;
- ціни на тютюнові вироби підвищаться, що, безсумнівно, буде стримувати зростання споживання тютюнових виробів і може сприяти його скороченню;
- підвищиться конкурентоспроможність вітчизняних тютюнових виробів, зміцняться їх позиції на внутрішньому ринку, скоротиться імпорт цих виробів.

Співвідношення обсягів попиту і пропозиції на внутрішньому ринку також впливає на рівень вивізних мит. При перевищенні попиту над пропозицією ціни на внутрішньому ринку на продукцію, яка також поставляється на експорт, зростають. Однією з причин перевищення попиту над пропозицією може бути зацікавленість вітчизняних виробників у постачанні продукції на експорт, а не на внутрішній ринок. Можуть бути й інші фактори, що впливають на перевищення обсягу попиту над пропозицією, але в будь-якому випадку необхідно підвищити рівень вивізних мит, що дозволить, з одного боку, збільшити зацікавленість у поставках продукції на внутрішній ринок і тим самим стабілізувати рівень внутрішніх цін, а з іншого – збільшити надходження до бюджету з одиниці експортованої продукції.

Після визначення ставок мита необхідно проаналізувати наслідки введення розроблених мит. На останньому етапі приймається рішення про рівень загальнодержавного податку – мита з урахуванням усіх сукупних факторів.

Висновки. Специфічні особливості економічного розвитку країни формуються під впливом загальносвітових тенденцій лібералізації торгівлі, через що перед деякими економіками постає загроза обмеження економічного суверенітету у сфері зовнішніх зносин. Це вимагає економічно аргументованої відповіді країн у формі встановлення ефективних ставок мита. При їхньому обґрунтуванні необхідно враховувати принципи пріоритетності розвитку національного виробника, ескалації митних тарифів, підтримки добросовісної конкуренції, врахування соціально-економічних наслідків та достовірності даних щодо національної та світової вартості товарів. При цьому визначення цін має свою специфіку для продовольчих товарів та продукції обробної промисловості. Також необхідно враховувати ціни на товари субститути, комплементарні та ті, що

не виробляються у країні. Обґрунтовані таким чином ставки мита потребують постійного аналізу впливу тарифного захисту національного виробника та мають бути змінені за потреби. У подальших дослідженнях доцільно приділити увагу оцінці наслідків зміни ставок мита для економічного розвитку країн – експортерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – С. 562.
2. Економічний суверенітет держави та напрями його правового забезпечення: монографія / [В.К. Мамутов, О.О. Ашурков, Г.Д. Джумагельдієва та ін.]; ред.: О.О. Ашурков; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж., Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 405 с.
3. Войтов С. Еволюція митно-тарифного регулювання в контексті розвитку світової цивілізації / С. Войтов // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 2. – С. 70-84.
4. Любива Ю.В. Деякі питання митно-тарифного регулювання / Ю.В. Любива // Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». – 2010. – № 2 (5). – С. 78-81.
5. Плахотна К. Є., Митно-тарифне регулювання в умовах лібералізації торгівлі / К. Є. Плахотна // Економічний часопис – XXI. – 2012. – №5-6. – С. 44-45.
6. Івашина О.Ф. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах економічної конкуренції / О.Ф. Івашина // Держава та регіони. Сер. «Економіка та підприємництво». – 2010. – Вип. 2. – С. 89-93.
7. Про Митний тариф України : Закон України // Голос України. – 2013. – № 197.
8. Новиков В.Е. Таможенная пошлина как инструмент государственного регулирования экономики: Монография. – М.: РИО РГА, 2006.
9. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности и таможенная стоимость / [В.Е. Новиков, В.Н. Ревин, М.П. Цветинский]. – М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. – 328 с.